

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci projednal v neveřejném zasedání konaném dne 2. června 2020 stížnost odsouzeného J. M., narozeného , t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici , proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 1. 2020, č.j. 48 T 2/2017-6407, a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr.ř. se stížnost odsouzeného J. M. zamítá.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením byl podle 283 písm. d) tr.ř. za použití § 278 odst. 1 tr.ř. zamítnut návrh odsouzeného J. M. na povolení obnovy řízení proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 8. 2017, č.j. 48 T 2/2017-5380, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 12. 2017, č.j. 3 To 148/2017-5676. Z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, že nalézacímu soudu byl doručen návrh odsouzeného J. M. na povolení obnovy řízení, který byl podložen znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, specializace klinická a dětská psychologie, který vypracovala Mgr. Ing. Ivana Holubcová. Odsouzený poukázal na odlišné závěry jím doloženého znaleckého posudku, oproti znaleckému posudku, který v trestní věci vypracovala znalkyně přibraná orgány činnými v trestním řízení MUDr. Marta Holanová. Uvedl, že nově vyhotovený posudek může být v případě povolení obnovy řízení dostatečným podkladem pro to, aby soud rozhodl tak, že minimálně od uložení trestu upustí. Doplnil, že bere celou řadu léků na své jednak nevléčitelné krevní onemocnění a dále z důvodů svého psychického stavu. Jedná se převážně o antidepresiva a léky na spaní. V době podání návrhu byl opakovaně hospitalizován na vězeňské psychiatrii a samotný výkon trestu zvládá špatně.
2. V rámci veřejného zasedání konaného před soudem prvního stupně byla vyslechnuta znalkyně Mgr. Ing. Ivana Holubcová jako zpracovatelka výše uvedeného znaleckého posudku, která uvedla, že odsouzený J. M. velice pravděpodobně trpí poruchou autistického spektra, a to Aspergerovým syndromem. Je u něj zřejmé, že se jednalo o dítě, které nemělo žádné vztahy s blízkými osobami, nikdo se s ním nemazlil, je výrazná psychopatologie i v rodičovských postavách. I v době školní docházky byl šikanován, této šikaně se podrobil, nijak ji neřešil. Vznikly z toho u něj úzkostné stavy. Mluvil o sobě jako

o neobratném člověku, kterému nešlo ani malování, ani ruční práce, což také patří do syndromu poruchy autistického spektra. U odsouzeného je IQ v pásmu nadprůměru, ale úroveň neslovní produkce je snížena nejméně o 25 bodů inteligenčního skóre, což rovněž svědčí s vysokou pravděpodobností pro výskyt pervazivní vývojové poruchy. Doplnila, že znalkyně MUDr. Holanová se ve svém znaleckém posudku, který vypracovala v přípravném řízení, nezabývala těmito dřívějšími fakty, např. tím, že odsouzený ochotně věnoval všechny finanční prostředky úplně cizím osobám, podléhal jim, očekával od nich rady. Sama MUDr. Holanová zmiňovala poruchy chování odsouzeného, ale uvádí to jako neochotu odsouzeného poučit se ze svých chyb, neochotu se změnit. Ona sama by na základě poruchy Aspergerův syndrom tyto věci označila jako nemožnost reagovat jiným způsobem, protože nositelé diagnózy nejsou napravitelní, musí být vedeni a pod neustálým dohledem. Uvedla také, že odsouzený trpí schizoidními a závislými rysy, což je porucha osobnosti, nejedná se o schizofrenii. U odsouzeného se také projevoval sklon k horečnatému nakupování, který byl potom korigován opatrovnickým zásahem. Odsouzený se stále bojí spoluodsouzeného P M svůj styl chování uplatňuje i nadále, tzn. strádá peníze, aby podplatil spoluvězně, aby ho nechali žít, kupuje jim pamlsky, cigarety, apod. Je schopen do určité míry jednat účelově a pozměňovat své výpovědi, ale nikdy to nebylo tak, že by mu to bylo ku prospěchu, tj. takový soubor problémů, kterými trpí, tzn. nedostatek empatie, nedostatek chápání norem, kterými se tato společnost řídí. U soudu tvrdil, že se domníval, že svým jednáním pomáhá lidem odstranit abstinenční příznaky, což by řeklo tak desetileté dítě, to je rovněž dokladem jeho neschopnosti posoudit argumenty. Byl schopen potkávat se s lidmi, ale byla to formální, krátkodobá setkání, byl schopen jako robot plnit úkoly. Odsouzený není schopen se nějakým způsobem lísat, snaží se vzbudit halo efekt, což by se dalo očekávat u poruch osobnosti. Znalkyně je toho názoru, že odsouzený spoluobviněného M velice obdivoval jako osobu, která si dokáže získat lidi a už jen ta skutečnost, že taková osoba jej o něco žádá, mohla být pro něj motivační.

3. V návaznosti na výslech znalkyně soud prvního stupně provedl také důkaz podstatným obsahem spisu Krajského soudu v Brně, sp.zn. 48 T 2/2017, především pak znaleckým posudkem MUDr. Marty Holanové. Z něho, jak je již výše naznačeno, se podává, že odsouzený J M netrpí duševní poruchou, která by byla forenzně významná, trpí smíšenou poruchou osobnosti, která je disociální, sociálně maladaptivní, vyhubavá, astenická, hypochondrická a pithiatická. Navíc trpí poruchou sexuální preference – efebofilii, což však s projednávanou trestnou činností nesouvisí. Podle názoru znalkyně MUDr. Holanové bylo odsouzený v době páchaní projednávané trestné činnosti schopen rozpoznat nebezpečnost svého jednání a své jednání mohl ovládat. Při trestném jednání vystupoval samostatně a využíval svých znalostí a zkušeností z doby, kdy pracoval jako farmaceut. Pokud znalkyně pátrala po tom, proč byl odsouzený omezen ve způsobilosti k některým právním úkonům, zjistila, že tento podnět vzešel od sociální pracovnice, neboť se odsouzený choval nelogicky, hlavně ale neodpovědně v rámci hospodaření s penězi. Omezení právní způsobilosti odsouzeného je součástí problematiky jeho osobnosti, nikoliv nějaké nemoci. Motiv páchaní trestné činnosti vyplývá z jeho osobnostní struktury, byla to snaha získat peníze, nejednalo se však o patologickou motivaci. Odsouzený jednal opakovaně, cíleně, po domluvě, měl opakované zkušenosti. Není osobou, která by se dala lehce zneužívat, dokázal se vždy prosadit, dokázal prosadit své zájmy i navzdory lékařů nebo matce.
4. K návrhu státního zástupce krajského státního zastupitelství, který intervenoval u veřejného zasedání nalézacího soudu, bylo k důkazu konstatováno odůvodnění odvolání odsouzeného, z něhož vyplývá, že jím brojil toliko proti výroku o trestu.

5. Na základě shora uvedených skutečností dospěl Krajský soud v Brně k závěru, že argumentace prezentovaná odsouzeným v průběhu řízení o návrhu na povolení obnovy a podložená vypracovaným znaleckým posudkem znalkyně Mgr. Ing. Ivany Holubcové je založena na polemice se závěry posudku vypracovaného v této trestní věci znalkyní MUDr. Martou Holanovou. V rámci hodnocení důkazních návrhů předložených odsouzeným J M dochází soud prvého stupně k závěru, že v původním řízení se nalézací soud jednoznačně a logicky vypořádal s námitkami odsouzeného ve vztahu k závěrům učiněným znalkyní MUDr. Martou Holanovou, a to i ve vztahu k předloženému znaleckému posudku MUDr. Petra Navrátila, jakož i odůvodnil zamítnutí návrhu obhajoby na vypracování dalšího znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychologie. Jednoznačně také odmítl tvrzení obhajoby o závislosti odsouzeného na spoluobviněném P M Závěry nalézacího soudu nikdy nebyly zpochybněny ani soudem odvolacím, ani soudem dovolacím. Byť odvolání odsouzeného směřovalo toliko do výroku o trestu, odvolací soud se ve svém usnesení zabýval také námitkou, proč nebyl vypracován další znalecký posudek na osobu odsouzeného. Dále v rámci řízení o návrhu na povolení obnovy řízení zvažoval, zda důkaz předložený odsouzeným v podobě nového znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychologie, je důkazem soudu dříve neznámým, resp. zda by tento důkaz byl způsobilý sám o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy dříve známými odůvodnit jiný než původní závěr rozhodnutí. V odpovědi na tuto otázku konstatuje, že závěry znalkyně MUDr. Ing. Holubcové neshledal přesvědčivými, když ani sama znalkyně nebyla schopna uvést, zda jednoznačně nikoliv pravděpodobně, odsouzený trpí poruchou autistického spektra, a to Aspergerovým syndromem a proč tato porucha, která bývá diagnostikována v dětském věku, nebyla u odsouzeného dosud diagnostikována, byť odsouzený během svého života byl několikrát vyšetřován i hospitalizován v psychiatrických zařízeních. Znalkyně rovněž ne zcela jednoznačně popsala, jak by případně tato porucha mohla mít vliv na páchání trestné činnosti odsouzeným, když pouze opakovala skutečnosti zjištěné z korespondence či hovorů s odsouzeným, a to, že se bojí a bál spoluobviněného M . Trestnou činnost spáchal z důvodu své závislosti na jmenovaném spoluobviněném. Ač je podle mínění procesního soudu předložený znalecký posudek Mgr. Ing. Holubcové důkazem dříve známým, nejsou závěry znalkyně učiněné v tomto znaleckém posudku takového rázu, že by mohly vnést byť sebemenší pochybnosti o správnosti závěrů učiněných znalkyní MUDr. Martou Holanovou v řízení před nalézacím soudem. Odsouzený proto v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení neuvedl žádnou skutečnost dříve neznámou, která by mohla sama o sobě či ve spojení s již známými skutečnostmi a důkazy za následek postup soudu v souladu s § 278 odst. 1 tr.ř., proto byl návrh odsouzeného J M na povolení obnovy řízení podle § 283 písm. d) tr.ř. zamítnut.
6. Usnesení nenabylo právní moci, neboť bylo napadeno včas a řádně podanou stížností odsouzeného J M Tato stížnost byla písemně vlastnoručně odůvodněna samotným odsouzeným. Namítal, že je přesvědčen, že předložený znalecký posudek Mgr. Ing. Holubcové je novým důkazem, a proto zakládá důvod pro obnovu řízení. K námitkám, které zazněly při veřejném projednávání u krajského soudu, uvedl, že znalkyně mu byla doporučena kanceláří veřejného ochránce práv. Pokud krajský soud označil tento znalecký posudek jako formálně nezpůsobilý a tedy nepřipustný důkaz, je to pro něj naprosto překvapující a nerozumí tomu. Má za to, že výsledky zkoumání Mgr. Ing. Holubcové jsou dostatečně prokázané a transparentní a s těmi psychiatrickými jsou minimálně srovnatelné a vrchní soud měl nepřipustnost důkazů přehodnotit a usnesení krajského soudu zrušit. Fakt, že si znalkyně není výsledkem jista na 100 %, je v medicíně

i v jiných oborech, naprosto běžný a svědčí naopak o její preciznosti a zodpovědnosti, než o čemkoliv jiném. Pokud znalkyně nabyla přesvědčení, že odsouzený trpí poruchou chování autistického spektra, tzv. Aspergerovým syndromem, jedná se o poruchu forenzně významnou a byl by rád, kdyby se s předloženými fakty nadále pracovalo tímto směrem. Tato jeho porucha chování nebyla diagnostikována již dříve proto, že takto podrobně nebyl dosud nikdy psychologem vyšetřen. Ze svého subjektivního pohledu může říci, že nově zjištěná diagnóza koresponduje s jeho způsobem vnímání a prožívání skutečností až překvapivě přesně. Pokud v původním trestním řízení je bráno za bernou minci, že motivem jeho jednání byla ziskuchtivost, není to v souladu se stavem věci, neboť veškerý zisk si dělili mezi sebou spoluodsouzení M a O napůl a sám odsouzený J. M neměl z trestné činnosti žádný zisk. Ostatně policie u něj ani žádné finance, ani jiné předměty či aktiva pořízená z výnosu z trestné činnosti, nikdy nenalezla. Má za to, že ve světle těchto nových skutečností lze dovést pochybnosti minimálně v tom směru, zda devítiletý trest odnětí svobody je pro člověka navíc trpícího nevyhlášeným onemocněním a s omezenou svéprávností, přiměřený. Pokud se v minulosti neodvolal do výroku o vině, lze to vysvětlit tím, že i pro něj byla výše uvedená fakta dříve neznámá a nezařaditelná a teprve nyní chápe správný význam a smysl, právě proto pocítuje nad svými činy hlubokou lítost a trvalé výčitky svědomí. Povolení obnovy řízení je pro něj doslova životně důležité a není nijak v rozporu s deklarovaným principem právní jistoty.

7. Z podnětu podané stížnosti přezkoumal Vrchní soud v Olomouci jako soud stížnostní podle hledisek ustanovení § 147 odst. 1 tr.ř. zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté stížnosti nepřisvědčil. Shledal, že nalézací soud rozhodl v souladu se stavem věci a v souladu se znalostí spisu, když v původním řízení byla nadevší pochybnost prokázána nejen trestná činnost spáchaná odsouzeným, zejména jeho podíl na spáchání trestné činnosti, ale i skutečnost, že v době spáchání trestné činnosti byl plně trestně odpovědný. O jeho trestní odpovědnosti, potažmo přičetnosti, svědčí mimo jiné to, jakým způsobem v rámci páchaní trestné činnosti jednal, tedy že takováto trestná činnost byla sofistikovaná a vyžadovala použití znalostí, které předtím odsouzený načerpal v rámci přípravy na profesi farmakologa na vysoké škole. Je třeba zejména poukázat na tu skutečnost, že odsouzenému musely být a byly známy účinky těchto léků, které nezákonným způsobem prodávali zájemcům o ně, jaké účinky a zejména následky dlouhodobé použití takovýchto léků na člověka má a v této souvislosti je třeba připomenout, že dvě z těchto osob dokonce zemřely.
8. Jestliže nalézací soud vybudoval tyto závěry týkající se subjektivní stránky jednání obžalovaného na základě závěrů znaleckého posudku z oboru psychiatrie, který ve věci vypracovala znalkyně MUDr. Marta Holanová, nelze toto žádným způsobem rozporovat, neboť tyto závěry jsou přesvědčivé a jednoznačné. Stížnostní soud má v souladu s názorem soudu prvního stupně, za to, že nově předložený posudek znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychologie Mgr. Ing. Holubcové, nemůže závěry jak znaleckého posudku MUDr. Holanové, tak závěry rozsudku soudu prvního stupně ve věci, žádným způsobem změnit a vnést do věci pochybnosti, jež má na mysli právě ona letitá právní zásada in dubio pro reo. Odsouzený sám v rámci původního trestního řízení ostatně ani skutkové závěry žádným způsobem nepopíral. Lze se také plně ztotožnit se závěrem procesního soudu v tom směru, že závěry znaleckého posudku podaného Mgr. Ing. Holubcovou jsou nejednoznačné a nepřesvědčivé, na rozdíl od závěrů již zmíněného posudku znalkyně MUDr. Marty Holanové.

9. Proto nelze ničeho namítat ani proti právnímu závěru soudu prvního stupně, že odsouzený v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení neuvedl žádnou skutečnost soudu dříve neznámou, která by mohla sama o sobě či ve spojení s již známými skutečnostmi a důkazy mít za následek postup soudu v souladu s ustanovením § 278 odst. 1 tr.ř., a proto byla stížnost odsouzeného J. M. jako nedůvodná podle § 148 odst. 1 tr.ř. zamítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Olomouc 2. června 2020

JUDr. Vladimír Rutar v.r.
předseda senátu

Eva Jánová 

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Jánová.

